

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ
ในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่บรรจุในตำแหน่งหน้าที่ครูอนามัยโรงเรียน
หรือครูที่ไม่ได้บรรจุในตำแหน่งนี้ แต่ทำหน้าที่ครูอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 103 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน
โดยเลือกเฉพาะหัวหน้าครูอนามัยโรงเรียน รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 103 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการสร้างแบบสอบถาม

1.1 ตั้งวัตถุประสงค์ในการออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย และอยู่ในขอบเขตของการวิจัย

1.2 ศึกษาถึงตำแหน่งของครูอนามัยโรงเรียน ว่ามีหน้าที่รับผิดชอบลักษณะ
งานที่ปฏิบัติ และคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา-
ธิการ ได้กำหนดไว้

1.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครูอนามัยโรงเรียนทางด้านการ
การดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่ง
ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมคำ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับ "บทบาทของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงาน โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน" ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่าตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ได้กำหนดคำตอบในแต่ละข้อเอาไว้ 5 คำตอบ ดังนี้คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ปฏิบัติมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติ	เท่ากับ	1	คะแนน

ผู้วิจัยได้แบ่งบทบาทของครูอนามัยโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงาน โปรแกรมสุขภาพครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การบริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา โดยมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 51 ข้อ ซึ่งแยกบทบาทแต่ละด้านตามลักษณะของเนื้อหา ดังนี้

1. บทบาทด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ 16 ข้อ
2. บทบาทด้านการบริการสุขภาพ 24 ข้อ
3. บทบาทด้านการสอนสุขศึกษา 11 ข้อ

เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวม และรายชื่อของคำถามของบทบาทของครูอนามัยโรงเรียนทุกด้านนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพของ
ครูอนามัยโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า ตามแบบของลิเคอร์ท
(Likert Scale) ได้กำหนดคำตอบในแต่ละข้อไว้ 5 คำตอบเช่นกัน คือ
มีปัญหามากที่สุด มีปัญหามาก มีปัญหาปานกลาง มีปัญหาน้อย และมีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มี
ปัญหา โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มีปัญหามาก	เท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	เท่ากับ	1	คะแนน

ผู้วิจัยได้แบ่งปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพออกเป็น 3 ด้าน คือ
ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ปัญหาด้านการบริการสุขภาพ
และปัญหาด้านการสอนสุขศึกษา โดยมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 34 ข้อ ซึ่งแยกปัญหา
แต่ละด้านตามลักษณะของเนื้อหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ	13 ข้อ
2. ปัญหาด้านการบริการสุขภาพ	12 ข้อ
3. ปัญหาด้านการสอนสุขศึกษา	9 ข้อ

ผู้วิจัยได้กำหนดระดับของปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ
ในโรงเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยถือเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหา

นอกจากนี้ในตอนท้ายของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในแต่ละด้าน ยังมีคำถามปลายเปิด ให้ครูอนามัยโรงเรียนระบุถึงปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ ในแต่ละด้านเพิ่มเติมอย่างอิสระอีกด้วย

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มาทำการตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

3.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านครูอนามัยโรงเรียน และทางด้านโปรแกรมสุขภาพจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ในระดับอุดมศึกษา และเขียนคำราททางด้านโปรแกรมสุขภาพจำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ครูอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจำนวน 2 ท่าน และมีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน ทำการตรวจแบบสอบถามให้ครอบคลุมถึงบทบาทของครูอนามัยโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ และเป็นไปตามหลักวิชาการ รวมทั้งตรวจแก้สำนวนภาษาก่อนนำไปทดลองใช้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือนี้

3.2 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง จำนวน 20 คน ซึ่งการทดลองใช้นี้ก็เพื่อความเหมาะสมของภาษาและความชัดเจนในเนื้อหา

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขอีกบ้างเล็กน้อย แล้วนำไปใช้กับประชากรจำนวน 103 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อออกหนังสือถึงหัวหน้าสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครูอนามัยโรงเรียน

2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรทางไปรษณีย์ และกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืนมาให้ผู้วิจัย โดยครั้งแรกให้กลุ่มประชากรส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายใน 20 วัน หลังจากนั้นอีก 5 วัน ก็ส่งจดหมายเตือนเป็นครั้งที่ 2 และให้เวลากลุ่มประชากรส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายในเวลา 10 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของผู้ตอบ ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด วิชาเอกวิชาโทของวุฒิสถูสูงสุด วุฒิต่างด้านพยาบาล ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน หน้าที่พิเศษอื่น ๆ

2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 เกี่ยวกับ "บทบาทของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน" มาดำเนินการดังนี้

2.1 หากำมีชนิดมัลเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากบทบาทของครูอนามัยโรงเรียน โดยแยกสรุปรวมในแต่ละค้ำน และรายชื่อของค้ำน

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนบทบาทของครูอนามัยโรงเรียนที่มีพื้นฐานทางการพยาบาลและครูอนามัยโรงเรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางการพยาบาลเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ โดยการทดสอบค่า t (t -test) ที่ระดับความมีนัย-สำคัญ .05

3. นำแบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพ
ในโรงเรียน ของครูอนามัยโรงเรียนมาดำเนินการดังนี้

3.1 หากคำมีชนิดพิเศษของคะแนนที่ได้จากปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน
โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน โดยแยกสรุปรวมในแต่ละด้าน และรายชื่อของแต่ละด้าน

3.2 สรุปปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
เพิ่มเติม โดยแยกสรุปรวมของแต่ละด้านของคำตอบที่เขียนเพิ่มเติมในคำถามปลายเปิด

อนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดดังกล่าว ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ตามโปรแกรม
สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS^X) คำนวณผลการวิเคราะห์ จึงให้เตรียม
ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. ทำคู่มือในการลงรหัส
3. ลงรหัสและตรวจการลงรหัส
4. บันทึกข้อมูลลงในแผ่นดิสเกตต์ (diskette) แล้วนำไปวิเคราะห์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS^X)